

gospodarske, obertnijske in národске.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 5. marca 1856.

Pomočki zoper dragino.

Konec iz lista 8.

Dozdaj smo razložili pomočke, po katerih si zamorejo kmetovavci na eni strani marsikaj prihraniti, na drugi pa si pomnožiti pridelke. Skusili bomo sedaj še omeniti tistih pripomočkov, po katerih bi zamogla vlada povzdigniti kmetijstvo in kolikor toliko zaježiti dragino.

1. Poglavitna overa kmetijstva, desetina in tlaka, je odpravljena. Da bo pa kmetijstvo čedalje bolj napredovalo, je treba v šolah pospešiti kmetijski nauk, ker vednost je tista čudodelna moč, ktera išče in najde tudi v zadregah saj nekoliko pomoči; hvale vredno je tedaj, da vlada upeljuje realne in kmetijske šole, ker one so podlaga umnega kmetovanja. Naj bi se tudi bogoslovci in učitelji ljudskih šol dobro izurili v kmetijskih vednostih, ker oni so aposteljni, po katerih gré djanski napredek kmetijstva po deželi.

2. Potreba je postave za obdelovanje senožet, ker dostikrat želi kak gospodar zamočeno zemljišče na suho djati, pa ne more, ker se ustavljajo nemarni in samoglavni sosedje in delajo sto in sto over.

3. Močenje senožet jim je velika dobrota in prav lahko bi se dalo to večkrat izpeljati, ko bi spet sosedje tega ne branili sosedu. Tudi take postave, kako bi se smela kakošna voda porabiti v ta namen, je sila potreba.

4. Postave za družino (za posle) potrebujejo gospodarji kakor riba vode.

5. Postave, ki varuje polje pred škodo malopridnežev, nam je ravno tako treba.

6. Nizka cena živinske soli je povsod in že davnej zaželjena.

7. V izhodnih deželah avstrijskega cesarstva manjka delavcov tako, da se na Ogerskem pogostoma primerja, da spod 2 gold. na dan ni delavca dobiti; v mnogih družih deželah cesarstva pa je toliko ljudi, da morajo stradati, ker zaslužka nimajo. Živa potreba bo, da na kakoršno koli vižo se bojo prej ali pozneje nove naselitve na Ogerskem, v Galicii, Bukovini itd. napravile, da bojo gorjanci iz Českega, Marskega in Šlezkega, ki nimajo domá živeža in so tedaj vsako leto dobrotnikom in pa deržavnemu zakladu na glavi, se tje preseljevali.

8. Po mestih živé ljudje skupoma in napravljajo dosti gnoja — pa škoda! da na milijone vrednosti ga steče po kanalih v vodo in se pogubi brez koristi. Škoda je silno velika, ker od enega človeka se na leto blata in scavnice rajta dobrih 8 centov. S poltretjim centom človeškega gnoja se pa dá pridelati en vagán žita, tedaj pridelal en človek s svojim gnojem na leto čez 3 vagáne žita ali 315 funtov kruha, ker iz vagána žita se zmelje 63 funtov moke, iz 100 funtov moke pa se speče 150 funtov kruha. Od 40 milijonov ljudi, ki jih šteje naše cesarstvo, jih živi blizo 10 milijonov v mestih, in ti naredé na leto okoli 80 milijonov centov gnoja, kateri je zadosti za pridelk 33 milijonov vagánov žita ali 31 milijonov centov kruha. — Da bi taki dobrotljivi kapitali se po nemarnosti ne pogubljali, naj bi vlada povsod ukazala, da naj se po mestih z gnojem tako ravna, da ne gré kmetijstvu v zgubo in da ne bo zdravju v škodo, kar ne more drugač biti, dokler se gnoj v vodo izceja.

Gospodarske skušnje.

(Kosé in serpove dobro in hitro klepati) smo že lani svetovali po novi znajdbi s hudičevim oljem. Sedaj zamoremo to bolj natanko povedati. 7 lotov prav hude žveplene kisline ali prav hudega hudičevega olja (koncentrirte Schwefelsäure) naj se zmeša s 4 funti vode; v to hudičevo vodo se pomoči kamen in kosa se potem z njim pogladi, in rezala bo, da bo kaj brez večkratnega klepanja, ki ga je sicer potreba. Dosti je potem za cel dan, ako se kosa le enkrat ali k večem dvakrat kleplje. Imenovana hudičeva voda se mora pa v svinčeni ali leseni posodi hraniti, ne pa v plehasti, sicer jo hudičevo olje razjé. Še bolje je pa, da ni treba velikrat brusa, ako se po podobi, kakor je brusivni kamen, naredí iz mehkega lesa (iz trepetlike ali topola je naj bolje, ker smola jelke omaže koso) brusivni les, kateri se pomoči v imenovano hudičevo vodo, kateri je pa bil se primešan prav droben pesek ali zmlét pešén kamen.

(Kuretina se sme brez škode na vert in polje spuščati) zjutraj prav zgodaj, dokler je še rôsa ali pa ob deževnem vremenu, ker takrat pridno pobera červice in drug merčes in ne razberska zemlje; še le, ko se je zemlja osušila in se je merčes v zemljo skríl, preberska vse. Tudi race so rano zjutraj in ob dežji vertu koristne, ker po golih polžih strežejo. Purán pa je zelniku zavolj pobiranja gosenc bolj koristen kot najpridniša obiravka. Na sternišu pobira kuretina kaj marljivo plevélno seme vsake sorte.

Živinozdravilska skušnja.

(Mehurji na nogah kónj) so zoperna stvar, ker naredé, da mlad, še bolj pa star konj je dosti manj vreden. Navadne ojstre mazila, zavlečen trak, pa tudi razbeljeno železo malokdaj pomagajo in velike bolečine prizadevajo. Gosp. Sakel iz Leobna se je po večletnih skušnjah že pri zastaranih mehurjih prepričal, da pravo in čisto jesenovo olje (Eschenöl) gotovo prežene take mehurje. To olje se dober kup dobí v štacuni ali pa v apoteki; pervih 8 dní se vsaki drugi dan s tem oljem mehur dobro namaže, ko je bila noga popred z vodo umita in osnažena; pozneje je dosti, ako se namaže le vsaki tretji dan in mehur bo prešel kmali. Pa tudi potem, ko je mehur odpravljen bil, je prav, da se namaže še enkrat, da vnovič ne pride. Od tega olja se ni nobene škode bati. — Velik dobiček bi bil, ako se to olje res poterdi.

Novica za živinorejce.

Kakor smo v „Novicah“ že spomnili, bo letos velika razstava v Parizu, pri kateri bo mnogoverstna domača živina na ogled postavljena in naj lepša z darili obdarovana.

Ker so razun Francozkega tudi druge dežele povabljene se udeležiti te razstave in svojo živino tje na ogled poslati, se ji bo tudi naše cesarstvo pridružilo. C. k. gospodarska družba na Dunaji — v središču avstrijskega cesarstva — je vzela to reč v svoje roke in izbrala v ta namen poseben odbor, ki se je 18. in 20. dan p. m. snidel v